

Opening academisch jaar met Kofi Annan over wereldvoedselsituatie

‘We can do better than this’

Kofi Annan, voormalig secretaris-generaal van de VN, is eregast bij de opening van het academisch jaar in Wageningen. Annan zet zich nu vooral in voor de voedselproblematiek in Afrika. Een van de sleutels is volgens hem goed landbouwonderwijs.

Aalt Dijkhuizen, voorzitter van de Raad van Bestuur, staat bovenaan de trap in het Wageningse theater de Junushof. Hij wacht met Wout Dekker, ceo van Nutreco, en de pedel die straks de hoogleraren naar hun plaats zal begeleiden, op de eregast. De grote theaterzaal zit vol. Dijkhuizen heeft een wat gespannen lachje voor de talrijke pers met camera's, flitslichten en opnameapparatuur. De meeste aandacht bij de opening van het academisch jaar in Wageningen, maandag 1 september, is er voor die speciale gast. Kofi Annan, voormalig secretaris-generaal van de Verenigde Naties. De 70-jarige Ghanees, een paar dagen in Nederland, heeft eerder contact gehad met Wageningen. Met hulp van Rudy Rabbinge, hoogleraar duurzame ontwikkeling en systeeminnovatie, werd in 2004 een rapport opgesteld: *Realizing the Promise and Potential of African Agriculture*.

Die Afrikaanse landbouw is nog steeds speerpunt voor Annan.

Hij is met zijn vrouw uit een gepantserde wagen gestapt en over een rode loper naar de ingang van het theater gelopen. Ze hebben net een ontmoeting gehad met Wageningse studenten. Nu staat Annan op het podium voor het publiek; achter hem zitten zeventig hoogleraren in zwarte toga's.

Hij uit er, als voorzitter van de twee jaar geleden opgerichte AGRA (*Alliance for Green Revolution in Africa*, zie www.agra-alliance.org), zijn zorgen over de wereldvoedselsituatie. In langzame zinnen en zachte, bedachtzame woorden schetst hij de urgentie van het probleem. Het is heel stil in de zaal; achthonderd studenten uit binnen- en buitenland, veiligheidsmensen, relaties en genodigden, waaronder bijvoorbeeld Alexander Pechtold en Clemens Cornelije, luisteren ingespannen.

Groene revolutie

“Vandaag is gezonde voeding wereldwijd voor 854 miljoen mensen bijna onbereikbaar”, zegt Annan. “Als er zelfs al voeding voor hen is.” De huidige voedingscrisis slaat vooral in Afrika toe. Er is aandacht voor oplossingen, zegt Annan verwijzend naar het dagthema *‘feeding the world’*. Maar, zegt hij: “*we can do better than this*.” Met zes miljard mensen nu en 9 miljard mensen met wie we de wereld zullen delen in 2050, moeten we naar de wortels van het probleem. De landbouw is in Afrika jarenlang verwaarloosd, vervolgt hij. De Afrikaanse boerin – in Afrika, licht Annan toe, is de boer vaak een boerin – draagt er alle risico's. Ze heeft geen middelen, geen financiële ondersteuning en geen verzekeringen. Maar ze verdient dezelfde steun waarmee boeren in Europa en Amerika de landbouw hebben kunnen opbouwen.

De jongerenafdeling van de Partij voor de Dieren vraagt aandacht voor de milieubelasting van de vleesindustrie die Wageningen UR zou ondersteunen

Zang van Noblesse Oblige in het pauzeprogramma tijdens de opening van het academisch jaar

Aalt Dijkhuizen (links), voorzitter Raad van Bestuur Wageningen UR, en Wout Dekker, ceo Nutreco, verwelkomen eregast Kofi Annan

Een groene revolutie in Afrika opdat Afrika zichzelf weer kan voeden. Dat is het doel voor Annan en voor AGRA. Een goed-functionerende landbouw. Daartoe is bijvoorbeeld aandacht nodig voor landbouwonderwijs en een betere bodemkwaliteit.

Wat onderwijs betreft, is er nog veel te winnen. AGRA wil Afrikaanse studenten steunen en plaatselijk gewasonderzoek stimuleren. “Landbouwuniversiteiten moeten er de motor worden voor innovatie, netwerkontwikkeling en ondernemerschap”, zegt Annan. “En wetenschappers moeten zich verdiepen in de voedingswaarden van lokale gewassen in lokale situaties. Veel Afrikaanse wetenschappers die in de VS of Europa zijn opgeleid, hebben gewassen bestudeerd gemaakt die voor Afrika grotendeels irrelevant zijn. Ik weet dat Wageningen, uw universiteit, altijd een andere benadering heeft gehad.”

Annan heeft veel lof voor de WUR. “U geeft wereldwijd een van de beste voorbeelden van wat een landbouwuniversi-

teit kan zijn en kan doen. En u stimuleert studenten zodra ze terugkeren naar hun thuisland daar hun kennis en vaardigheden in te zetten.”

“Zo is landbouwonderwijs hier direct verbonden met ontwikkeling van kennisinfrastructuur”, vervolgt hij. ‘*Capacity building*’. “Maar de Afrikaanse studenten die met hun kennis hun mensen willen helpen, moeten ook in Afrika opties hebben – opties om te studeren, te leren en vooral om kennis en vaardigheden te ontwikkelen die een einde kan betekenen voor de wanhopige armoede en enorme ongelijkheid die de wereld in haar greep houdt.”

Kortom, Annan vraagt steun en stimulans. Er zijn internationale partnerschappen nodig om het landbouwonderwijs in Afrika op elk niveau te ontwikkelen.

Honorary fellow

Na zijn woorden schudt Dijkhuizen hem opnieuw de hand; ‘WUR zal zich inspannen’. Zodra de voorzitter van de

Raad van Bestuur dan achter het spreekgestoelte staat, vertelt hij hoe trots Wageningen UR op haar voorname gast is en hoe ze onder de indruk zijn van zijn inzet en inspiratie.

Dijkhuizen prijst hem als een visionaire wereldleider en leest een declaratie voor. “Kofi Annan heeft zich ingezet voor een duurzame en veilige wereld voor alle mensen ongeacht ras of religie. () Voor zijn diplomatie en inzet bij verschillende conflictsituaties, met grote empathie voor het wereldleed, werd hem en zijn team in 2001 de Nobelprijs voor de Vrede uitgereikt. () Nu is hij bezig om hoop terug te brengen naar het Afrikaanse continent.” Annan ontvangt een zilveren legpenning en de titel van ‘honorary fellow’ van Wageningen UR. “Het zijn serieuze problemen die we moeten aanpakken”, zegt Dijkhuizen concluderend. “Maar het is goed om te horen dat er uitwegen zijn. Je kunt de problemen oplossen als je samenwerkt. We willen in Wageningen graag deel van de oplossing zijn. Dat betekent samen-

Uit de toespraak van Kofi Annan

“...Feeding the majority of the poor and vulnerable populations in Africa, while preserving the natural resource base and the environment, is one of the most pressing development challenges of the century. Resilient and flexible partnerships are key to success, and universities such as yours have a critical role to play. AGRA advocates for national and international policies that support Africa’s smallholder farmers, that are economically and environmentally sustainable, promote equity, and protect the most vulnerable.

We have started to make progress, but we have much more to do. The international community must take decisive action to aid those hungry today, while also reinvesting, and reinvesting massively, in long-term agricultural development to avoid hunger tomorrow. Particularly when you consider the demographics and the number of people who will be sharing this planet with us in the next few decades. Only in this way will we speed Africa’s overall economic development, foster rural investments, create jobs, and restore dignity to farming.

My friends, let me end on a light note and tell you how wonderful and exciting it has been for me to join you here and talk to the students, some of the professors to drive around the campus. And also realize that you are not sitting on your laurels. You are constantly searching, you are researching and constantly asking the question “what should we be doing?”, “what is the next challenge?”. And I think this is the way I would want to see my continent and universities on the continent go...”

werking, zowel internationaal als lokaal. Het betekent fundamenteel onderzoek en ook toegepaste wetenschap.”

Derde geldstroom

Zo is de opening van het academisch jaar ook in Wageningen een moment om met prominente gastsprekers de aandacht te vestigen op de universiteit, de maatschappelijke opdracht en de ‘bijzonder voortvarende’ manier waarop de betreffende universiteit die opdracht uitvoert. Het is een moment om trots te zijn op excellente studenten en medewerkers. Die worden ook met name genoemd.

En ten slotte is het ook een moment voor Wout Dekker, als vertegenwoordiger van het bedrijfsleven en van een aanzienlijke derde geldstroom (in 2006 kwam voor Wageningen Universiteit 41 miljoen euro en Van Hall Larenstein 11 miljoen euro, ongeveer 20 procent van het totaal, van private instellingen). Nutreco, volgens Dekker een bedrijf dat maatschappelijk verantwoord ondernemen hoog in het vaandel heeft staan, financiert bijvoorbeeld mee aan een leerstoel van een bijzonder hoogleraar (bedrijfsontwikkeling in de veehouderij). Bij Wageningen UR zou volgens een onderzoek De Volkskrant naar de banden tussen wetenschap en bedrijfsleven ruim eenderde van de hoogleraren worden gesponsord door het bedrijfsleven. Dit voorjaar was er in de Kamer discussie over openheid en de gewenste onafhankelijkheid van universitair onderzoek.

Van die discussie is vandaag nauwelijks iets te merken. Hooguit in de folders van de jongerenorganisatie van de Partij voor de Dieren die wijzen op de milieubelasting van de vleesproductie en de rol van bedrijven als Nutreco daarin. Niet de blik terug, maar het oog op de toekomst. “We kijken ernaar uit om de problematiek aan te pakken.” Zo besluit Dijkhuizen. “En we willen dat doen samen met u.” □